

Ålands Landskapsregering
PB 1060
22 111 MARIEHAMN

Hänvisning: ÅLR 2021/6157

Ärende: **Ålands kommunförbunds utlåtande**

Ålands Landskapsregering begär Ålands kommunförbunds utlåtande med anledning av **förslaget om anpassad kommunal avfallshantering**

Allmänt

Rikets avfallslag tillämpas idag som blankettlag enligt [LL om tillämpning av rikets avfallslag](#). Landskapsregeringen föreslår att vissa paragrafer i rikets avfallslag ska tillämpas med anpassningar efter de åländska förhållandena.

En omfattande ändring av rikets avfallslag trädde i kraft den 19 juli 2021 för att genomföra EU-krav om avfall. Det finns således ett behov av att uppdatera lagstiftningen och komplettera nuvarande landskapsförordning på Åland för att anpassa lagstiftningen.

Förslaget innebär att kommunerna delas in i ett eller flera insamlingsområden där fastighetsvis avfallstransport med minst fyra fraktioner eller återvinningsstationer ska väljas som insamlingsmetod för avfall.

Kommunerna måste enligt förslaget årligen lämna en rapport om insamlingen av avfallet till landskapsregeringen. Avfallshanteringsföreskrifterna föreslås bli obligatoriska och ersätta kravet på kommunala avfallsplaner.

Utlåtande

Lagförslaget ger kommunerna möjlighet att utforma sin avfallshantering som de ser mest lämpat. Dock är bestämmelserna om indelning i insamlingsområden av fastighetsnära hämtning eller återvinningsstation en begränsning av nuvarande valmöjligheter, vilket innebär en omfattande omstrukturering i kommunerna. Detta innebär direkt högre kostnader för kommunerna på grund av de nya investeringar som krävs för att möta kravet om insamlingsområden, samt medför en dyrare avfallshantering på lång sikt. För att finansiera omställningen kommer kommunerna tvingas ta ut högre avgifter, vilket höjer kostnaderna för hushållen.

Ålands kommunförbund anser att en ökad grad av sortering är positivt för hela samhället och gynnar den cirkulära ekonomin, men fokus borde istället vara på hur man kan motivera hushållen att öka återvinningsgraden. Kommunförbundet anser att tvingande lagstiftning och sämre valmöjligheter för insamlingen av avfall inte ökar incitamenten för det enskilda hushållet att öka sin återvinning.

Ytterligare är det nödvändigt att Landskapsregeringen genom tydliga krav och enhetliga system samordnar kravet på rapport- och statistikföringen, vilket idag är omöjligt på grund av den stora mängd aktörer som finns.

Ålands kommunförbund är även kritiska till att organiseringen av producentansvaret fortfarande inte förtydligas i lagförslaget. Den grundläggande avfallshanteringens sker idag i stor utsträckning felaktigt på kommunernas bekostnad och resurser. Det är ytterst nödvändigt att rätta till den lagstadgade organiseringen av avfallshanteringens och att producenterna ansvarar för kostnadstäckningen som krävs för att uppfylla lagstiftningen.

Sammanfattning

Ålands kommunförbund understöder inte de föreslagna ändringarna gällande indelning i insamlingsområden. Det är orimligt att påtvinga kommunerna en omstrukturering av en redan fungerande avfallshantering. Glesbygden som återfinns i flertalet av de åländska kommunerna innebär att avfallshanteringssystemet måste ha valmöjligheter och vara flexibelt, samt gynna de som i högre grad återvinner sitt avfall.

Ålands kommunförbund kan heller inte omfatta ett kostnadsdrivande förslag. Med dagens höga inflation och prognoser om lågkonjunktur är det inte rimligt att påföra kommunerna nya kostnader eller att höja hushållens levnadskostnader ytterligare.

Yttrandet godkänt av förbundsstyrelsen för Ålands kommunförbund genom elektroniskt beslut 20.10.2022 enligt vad som framgår av FST8 § 57/06.10.2022

Genom

Minna Hellström
Förbundsdirektör Ålands kommunförbund